

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ПРОТИГРИБКОВИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Котвіцька А. А., Коробова Є. С., Слободянюк К. А.
Національний фармацевтичний університет, м. Харків,
socpharm@nuph.edu.ua

Останніми роками в світі спостерігається зростання кількості випадків грибкових захворювань. Сьогодні грибкові ураження шкіри є однією з актуальних проблем сучасної дерматовенерології, у зв'язку з тим, що зустрічаються приблизно у 20% населення світу, та майже у 30% осіб, старших за 60 років. Згідно даним світової статистики Всесвітньої організації охорони здоров'я відомо, що захворюваність на грибкові інфекції зростає з віком у 2,5 рази через кожні 10 років. Враховуючи той факт, що пріоритетним завданням Державної стратегії щодо реалізації Державної політики забезпечення населення лікарськими засобами (ЛЗ) на 2017–2025 рр. є поліпшення здоров'я населення шляхом забезпечення якісними, безпечними та ефективними лікарськими препаратами, що передбачає максимальне задоволення потреб споживачів та полягає, насамперед, у формуванні необхідного асортименту ЛЗ в аптечних закладах, актуальність здійснення маркетингових досліджень препаратів, призначених для терапії грибкових інфекцій шкіри не викликає сумніву.

Тому, **метою** нашої роботи стало дослідження сучасного асортименту протигрибкових лікарських засобів (ПГЛЗ), представлених на вітчизняному фармацевтичному ринку, для лікування дерматомікозів. Під час дослідження нами використовувались аналітичний, порівняльний та маркетинговий методи аналізу.

Враховуючи дані фахової наукової літератури з'ясовано, що відповідно до другого рівня міжнародної анатомо-терапевтично-хімічної (АТС) класифікації, засоби для лікування мікотичних уражень шкіри відносяться до групи D₀₁ – «Протигрибкові препарати для застосування в дерматології», до складу якої входять препарати таких підгруп D₀₁AA – «Антибіотики», D₀₁AC – «Похідні імідазолу та тріазолу», D₀₁AE – «Інші протигрибкові засоби для місцевого застосування», D₀₁BA – «Протигрибкові препарати для системного застосування», та групи J₀₂ – «Протигрибкові засоби для системного застосування», зокрема підгрупи препаратів J₀₂AA – «Антибіотики», J₀₂AC – «Похідні тріазолу» та J₀₂AX – «Інші протигрибкові засоби для системного використання».

За даними Державного реєстру ЛЗ, асортимент ПГЛЗ, зареєстрованих

в Україні станом на вересень 2017 р., нараховує 177 торгових найменувань з урахуванням виробників та дозувань ЛЗ.

Найбільшу питому вагу серед них на фармацевтичному ринку України займають препарати флуконазолу, які складають 41,8% від загального асортименту ПГЛЗ. Найменшою мірою на вітчизняному ринку представлені препарати груп ністатину, ізоконазолу, фентиконазолу, гризеофульвіну, позаконазолу, анідулафунгіну, кожна з яких у структурі загального асортименту ЛЗ складає по 0,6%.

Встановлено, що левову частку дослідженого асортименту (68,4%) формують іноземні препарати, що постачаються на вітчизняний ринок з 25 країн світу. Безумовним лідером серед іноземних країн-постачальників є Індія, препарати виробництва якої наявні у десяти підгрупах дослідженого асортименту ПГЛЗ загальною кількістю 31 найменування. Натомість, номенклатуру ПГЛЗ вітчизняного виробництва формують 23 фірми-виробника, лідером за обсягом постачання серед яких є ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я»», препарати якої становлять 12,5% від асортименту загальною кількістю 7 торгових найменувань.

Необхідно зазначити, що серед 27 фармакотерапевтичних груп (ФТГ) ПГЛЗ, препарати вітчизняного виробництва забезпечують увесь асортимент лише в чотирьох групах, а саме у групах: ністатину (D_{01AA01}), міконазолу (D_{01AC02}), гризеофульвіну (D_{01BA01}) та саліцилової кислоти (D_{01AE12}). У номенклатурі груп еконазолу (D_{01AC03}), хлорнітрофенолу (D_{01AE}) та нафтифіну (D_{01AE22}) ЛЗ вітчизняних постачальників складають лише половину асортименту.

Аналіз асортименту груп натаміцину (D_{01AA02}), ізоконазолу (D_{01AC05}), фентиконазолу (D_{01AC12}), сертаконазолу (D_{01AC14}), імідазолу/тріазолу в комбінації з кортикостероїдами (D_{01AC20}), ундециленової кислоти (D_{01AE04}), аморолфіну (D_{01AE16}), амфотерицину В (J_{02AA01}), вориконазолу (J_{02AC03}), позаконазолу (J_{02AC04}), каспофунгіну (J_{02AX04}), мікафунгіну (J_{02AX05}) та анідулафунгіну (J_{02AX06}) показав, що в номенклатурі цих груп ЛЗ на вітчизняному ринку препарати українського виробництва взагалі не представлені, що вказує на повну залежність від імпорту зазначених груп препаратів (Рис. 1).

У результаті аналізу асортименту ПГЛЗ за формами випуску встановлено, що досліджувані ЛЗ для лікування дерматомікозів представлено на ринку у вигляді 17 лікарських форм. Серед них лідируючі позиції займають капсули – 31,6%, таблетки, вкриті плівковою оболонкою, – 17,5% номенклатури, креми – 14,1%.

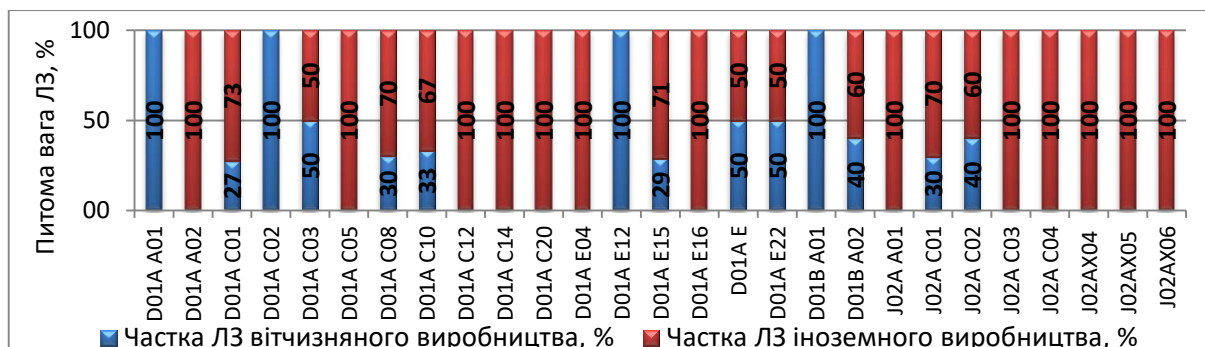

Рис. 1. Питома вага вітчизняних та імпортованих ПГЛЗ в межах ФТГ

Як відомо, грибкові захворювання мають різний ступінь тяжкості патологічного процесу – від ураження шкіри до глибоких системних уражень. Тому ПГЛЗ характеризуються різноманітністю лікарських форм. Разом з тим, для цієї групи препаратів притаманні особливі форми випуску, зокрема лак для нігтів, що застосовується при оніхомікозах та складає 1,1% у структурі дослідженого асортименту, а також менш характерні для інших ФТГ ЛЗ форми випуску – спреї на шкірні та медичні шампуні, кожна з яких складає 3,4% структури асортименту ПГЛЗ (Рис. 2).

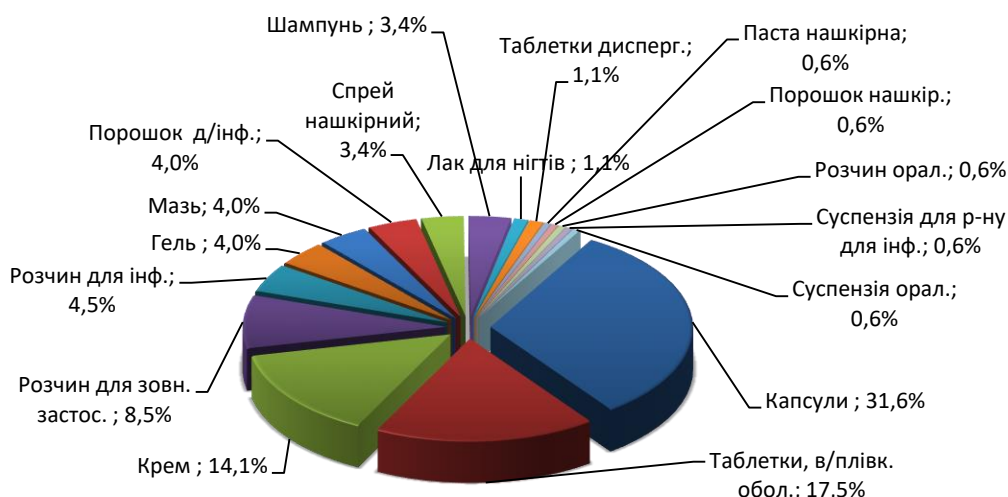

Рис. 2. Структура ринку ПГЛЗ в залежності від лікарських форм

Таким чином, за результатами проведеного аналізу встановлено, що ринок ПГЛЗ для лікування дерматомікозів є досить насиченим в основному за рахунок препаратів іноземного виробництва, що обумовлює достатньо високу вартість даних ЛЗ, і, як наслідок, негативно впливає на їх соціально-економічну доступність для українського споживача. Виходячи з зазначеного, доцільним та необхідним, на нашу думку, є створення належних умов для українських виробників та мотивація їх щодо виробництва вітчизняних ПГЛЗ.